

TÄHEKE

NR.6 1983

ISSN 0134-2266

Võidujooks vasikaga

Olime ühel ilusal suvepäeval maal. Linnud laulsid, rohi ja lilled lõhnasid. Siis ütles vanaema, et nüüd oleme kõik koos ja ta läseb vasika esimest korda laudast välja. Alguses vasikas kartis, kuid siis tormas laudast välja nagu rakett. Siret hakkas karjuma ja jooksis vasika eest ära. Silver kargas ehmunult aia otsa. Mina seisin ukse juures ja hüüdsin: «Jookse, Siret, jookse!» Vanaema lõi käsi kokku ja hõiskas, et oh sa taevas küll. Vanaisa jooksis vasikale järele ja hüüdis: «Tasa, tasa, kus sul kiire!» Selle lärmi peale hakkas naabri koer haukuma. See ajas vasika veel rohkem segadusse. Nii nad lasid põõsaste vahel, et muld tuiskas: Siret ees, siis vasikas ja kõige taga vanaisa. Vanaisa sai vasika kätte ja võidujooksul oli lõpp. Pärast saime kõik naerda.

ULNA KALDOJA,
Paide 1. Keskkooli
IIIa klassi õpilane

Kassike

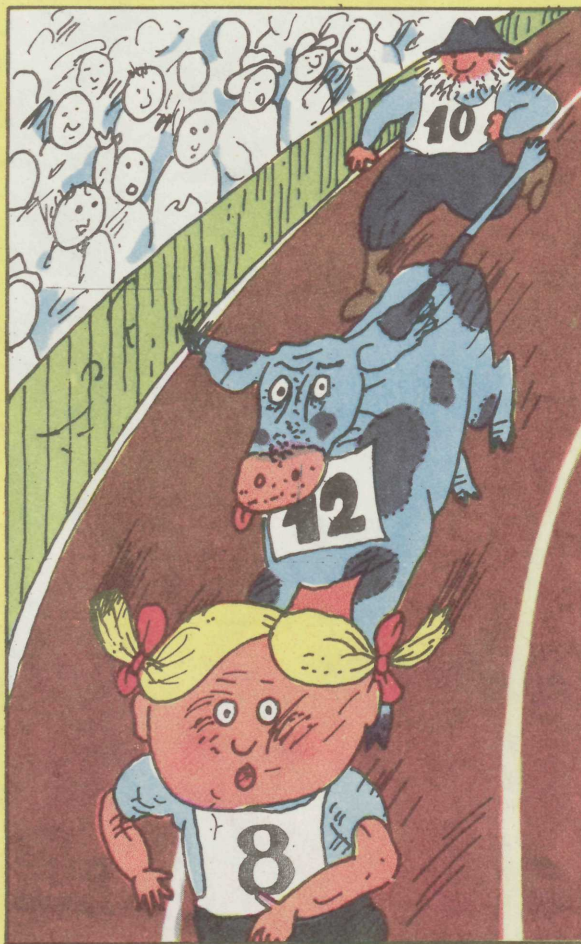
Mäu-mäu, kus piim?
Näe, siin. Näe, siin.
Kus siin, kus siin?
Tassi peal, just seal,
just seal.
Kas tõesti seal,
tassi peal?
Mäu-mäu-mäu-mäu.

PILLE RUNNEL,
Tartu 2. Keskkooli
IIa klassi õpilane

Minu kodu

Minu kodu on küll väike,
kuid siin paistab päike.
Kodu — seal on ema hea,
seal on vend, kes palju teab.
Kodu — see on tore koht,
kus ei hirmuta mind oht.

MOONIKA JÕOTS,
Kilingi-Nõmme Keskkooli
IIb klassi õpilane

Võidusõit

Ralliautojuht keerab rooli,
ei ta takistustest hooli.
Tema aina kiirust lisab,
nii et rahvas valjult kisab.
Tema sõidab ükskõik kuhu,
saab või otsaette muhu.
Nüüd on võitjal kaelas pärg,
ise on ta läbimärg.

MARGO NOORMETS,
Tartu 1. Keskkooli
IIIb klassi õpilane

Õde Annika

Minu väike õde Anni
kuidagi ei salli kammi.
Nukud on tal väga head,
kammida võib iga pead.
Nukud kunagi ei jonni
ega küsi iial kommi.

6-aastane ANNELY LEPAMAA Tallinnast

Päike

Päikest täna pole näinud.
Äkki läks ta magama?
Või puges pilve taha ta,
et Kuuga peitust mängida.

SIGNE KUNTSEL,
Tallinna 3. Keskkooli
IIIb klassi õpilane

Koolivaheajal

Koolivaheajal sõitsin Kullamaale memme
juurde. Seal oli väga tore olla. Memm
võttis mind farmi ja kontorisse kaasa.
Farmis oli palju põrsaid. Nad olid väike-
sed ja armsad. Teises farmis olid pullid.
Memm mõõtis neid. Veel käisin ma
memmega lehma vaatamas. Ma nägin,
kuidas lehma lüpsiti. Piim jooksis torusid
mööda suurde klaasist pudelisse. Kui ma
koju tulin, siis ütles ema mulle, et mul
on lauda lõhn juures. Ma tahan järgmi-
sel koolivaheajal jälle memme poole
sõita.

KRISTINA GEKK,
Haapsalu 8-kl. kooli
Ia klassi õpilane

Merel

Päike paistab, ilm on hea,
mina lippan randa.
Laine loksub üle pea,
ei mind taha kanda.

Siputan ja soputan,
ahmin vett ja õhku.
Äkki tunnen: oi, kui hea,
liiv ei kraabi kõhtu!

Tõmban käega veel ja veel,
jalaga löön sulpsu.
Äkki märkan enda ees
täitsa ehtsat lutsu.

MARTIN HAUSENBERG,
Tallinna 20. Keskkooli
IIc klassi õpilane

Emal töötab kääriride ja kriidiga

Jaagu ja Jarnoga ajas juttu AGNES JÜRGENS

Emal on töö juures vahva töölaud. Hästi pikk ja lai. Kodus meil niisugust pole, seepärast tahame selle laua taga alati suurtele paberitele joonistada. Mõnikord ema natuke aega lubab. Aga tavaliselt laotab ta lauale pika riidetüki ja möödad seda mitu korda sentimeetri-paelaga. Siis veab ta valge kriidi ja imeliku kõvera joonlauaga palju jooni ning lõikab neid mööda riide tükkideks. Alguses me kohkusime, kui ema ilusa kanga katki lõikas. Nüüd me teame, et see ongi ema töö. Ema on juurdelõikaja. Neist tükkidest aga õmblevad õmblejatädid ilusaid mantleid või jakke.

Emal töö juures poeme kõigepealt proovikabiini. Seal on palju peegleid ja neid saab liigutada. Keerad natuke ühte, sätid veidike teist ning näed ennast korraga igast küljest. Ema arvab, et nii paljude peeglite ees seistes on isegi mõtted näha. Ükskord ta ütles, et kabiinis paistab kohe ära, missugune inimene on. Kas rahulik või närviline, kas rõõmus

või kurb. Ema käib kabiinis tihti. Aga tema ei vaata peeglitest mitte ennast, vaid mõnda tädid. Ema ütleb, et teeb proovi. Ta aitab tädijele mantli selga ja uurib seda siis põhjalikult. Meie arvates mantlit polegi, on ainult valge niidi ja nõopnõeltega kokku seatud riidetükid. Pole varrukaid küljes ega nõo-

pe ees. Et mantel tuleks kena, peab seda enne mitu korda selga passima. Alles siis võib kokku õmmelda ja nõobid ette ajada. Proovi ajal ei tohi ema segada. Ta

peab olema väga tähelepanelik. Muidu ei märka, mis on valesti õmmeldud. Ka oma laua taga töötades on ema hästi hoolikas. Kõik riidetükid on vaja õigesti ning täpselt välja lõigata. Emal on elektrikääririd. Meile ta neid ei luba.

Õmblemine meeldib emale väga. Tihti vuristab ta kodus õmblusmasinaga. Kõige rohkem uusi asju oleme saanud meie. Kui ema istub õmblusmasina taha, on tal hea tuju. Meie hullame siis ja teeme kõva lärmi. Aga mõnikord tuleb ema koju tõsisena. Tal valutab pea ja ta on kurb. Saame kohe aru, et päev oli raske. Oleme vaiksed ja paid. Ema puhkab ja hakkab varsti naeratama. Õhtul, kui piparmünditeed meega jooma, on ta juba päris lõbus. Isa on mitu korda arvanud, et meist võiksid rätsepäid saada. Me veel päris kindlasti ei oska lubada, sest on ju nii palju huvitavaid ameteid. Kuid on ikka tore küll, kui oskad ilusaid rõivaid õmmelda ja teed sellega inimestele palju rõõmu.

Pildistanud TIIT KOHA

Juurdelõikaja Silvi Kilmi koos Jaaguga, kes õpib Tallinna 9. Keskkooli 11a klassis, ja Jarnoga, kes käib 2. lastepäevakodu III rühmas.

Taat

INGE TRIKKEL

Otil ja Epul on vanavanaisa. Ta on juba väga vana, kuid loeb sellegipärast hommikust õhtuni raamatuid ja ajalehti või kuulab raadiot.

Taadil on naljakad ütlemised.

«Nuga ja kahvel on nagu ema ja isa, nemad peavad ikka seltsis elama ja teineteist abistama,» ütleb ta vahel söögilauas, kui Ott ja Epp noa kasutamise sootumaks unustavad.

«Epp ei pea üldse korda!» läks Ott kord taadile teatama, kui tuba hirmsa müramisega segi oli läinud.

Ta lootis, et taat käsib Epul siis toa ära koristada.

«Vanasti peeti meil maal lehma ja lambaid,» ütles taat.

«Aga kuidas teie saate pidada korda, kui teil seda üldse olemaski ei ole?! Kõigepealt tooge kord majja, siis hakake teda pidama! Ma tulen pärast ja vaatan!»

Ei jäänudki Otil ja Epul üle muud, kui kähku tuba ära kraamida.

Üks teine kord jälle kaebas Ott taadile:

«Mul ei tule matemaatikaülesanne kuidagimoodi välja.»

«Kui kuidagimoodi ei tule, siis ühtemoodi ikka tuleb,» arvas taat rahulikult.

Ja tuligi. Ainult ühtemoodi saigi tulla.

Pärast tuli Otile meelde, et niiviisi oli ka õpetaja koolis öelnud.

«VAAK, VAAK!
JÄÄB NAA,
KUI ÜTLES JAAK!»

Vareste Kismalaul

HELYI JÜRISSE

Kahe lehma laul suvevihmas

«EI JÄÄ, EI SAA,
KRRRA!»

«KRRRA, KRRRA,
EI JÄÄ, EI SAA!»

«VAAK, VAAK,
POOLEKS SAAK,
ÜTLES JAAK!»

ESIMENE LEHM:

KÜLL SA OLED KENA NÄHA,
KÜLL ON SINUL KENA KEHA,
VIHM SU KÜLJED PUHTAKS UHAS,
LAUDJAS LÄIGIB, PÖSK ON PUHAS.

TEINE LEHM:

KÜLL SA OLED KENA NÄHA,
KÜLL ON SINUL KENA KEHA.
VIHM SU KÜLJED PUHTAKS UHAS,
LAUDJAS LÄIGIB, PÖSK ON PUHAS.

LEHMAD KOOS:

SIIN ME KOOS KUI VÄIKSED VISSID
TAEVA-EMME ALL.
TÄIS ON SUURED PILVETISSID
HALLI PIIMA TAL.

PILVEPIIM TOOB ROHTU, RAMMU,
KASVUJÕUD ON LILLELEHES.
LEHMAL POLE MUUD KUI AMMU
OMA VALGET PIIMA TEHES.

«KRRÄÄK, KRRÄÄK,
MEILE SAAK,
TEILE JÄÄK!»

«VAAK, VAAK,
JÄÄK ON PRAAK,
ÜTLES JAAK!»

«KRRÄÄK, KRRÄÄK,
JAAK ON KAAK!»

«VÕI KAAK ON JAAK!
MA TEILE, VAAK...!»
«KRRÄÄK!»

«KRRRAAK!»

«VAAK!»

«JÄÄK!»

«SAAK!»

«KRRÄÄK!»

«KRRRRR!»

Lambakarja laul möödujale

MÄÄ-ÄH!

MÄÄ-ÄH!

ÄRA SEISMA JÄÄ-ÄH!
KÕIGE PAREMINI TEED,
KUI SA LÄHED OMA TEED.
MIS SA HÜÜAD: «UTUD, UTUD!»
HÜÜDJATEL ON HUNDIJUTUD.
USKUMA EI JÄÄ-ÄH
NEID JU LAMBA PÄÄ-ÄH!

MÄÄ-ÄH!

MÄÄ-ÄH!

LAMBAL KARJAS HÄÄ-ÄH.
TEMA HOIDUB KARJA,
KARI LAMMAST VARJAB.
TALLED EMME TAHA
JA KES PLAANIB PAHA,
EKS SEE ISE NÄÄ-ÄH,
MIS TEEB LAMBA PÄÄ-ÄH!

Luupainaja

JAAN RANNAP

(Algus «Tähekeses» nr. 1 — 1983)

Kui vanalaudas oli kõik korras, see tähendab, kui ükski loom polnud haige ega ühtegi vasikat ei olnud oodata, pani Ruuta ema lahkudes laudaukse lukku. Mõnikord tegid seda ka tädi Senni või tädi Anni, kuid mitte kunagi tädi Milvi. Tädi Milvi tuli tavaliselt lüpsile ja talitusele viimasena, aga ära läks alati esimesena. «Niisugune on tema tööstiil,» ütles selle kohta karjabrigadir, ning viisist, kuidas ta seejuures käsi laiutas, võis aru saada, et need sõnad polnud kiituseks mõeldud.

Uks lukus, jäid vanalauda loomad mõneks tunniks omapead. Alles kella üheksa paiku oli kuulda, kuidas võti kriginal lukuauku surutakse, kuidas lüpsjatetoa uks kriiksatab ja sammud lauda poole tulevad.

Vanalauda öövalves käisid vennad Vähid. Tegelikult oli vendade nimeks Jaan Krabi ja Jüri Krabi, kuid niiviisi ei kutsunud neid keegi. Noorem vend Vähk, öeldi Jaanile, vanem vend Vähk, öeldi Jürile. Seda muidugi juhul, kui ütleja ära tabas, missuguse vennaga tegemist. Vennad Vähid olid nimelt väga sarnased.

Vendade Vähkide hooleks olid öösiti nii vanalaut kui ka uuslaut. Töölepingu põhjal oleks noorem vend Vähk pidanud valvama uuslaudast, vanem vend Vähk vanalaudast, kuid tegelikult see nii ei käinud. Tegelikult vahetasid vennad valvamis-kohti igal öösel, sest nad pidasid õiglusest lugu. Nimelt tahtsid mõlemad pärast kesköötundi parema meelega sirutada konte vanalauda lüpsjatetoa sooja pliitimüüri ääres kui uuslaudast kõledas ja külmas valveruumis.

Öösel, millest nüüd tuleb jutt, oli noorema venna vanalaudakord. Noorem vend Vähk oli just saanud end mugavasti tädi Senni lamamistoolis välja sirutada ning jalad praeahju sooja suruda, kui mingi arusaamatu müra ta üles äratas.

Müra tuli loomadepoolelt. Algul mõtles noorem vend Vähk, et ta näeb und. Ta oli selgelt kuulnud hobuse pruuskamist, mis lõppes kileda, appi kutsuva hirnatusega. Nädalapäevad tagasi olid vennad Vähid vaadanud kolhoosi klubis välismaist kauboifilmi, ja sestsaati nägi noorem vend Vähk nüüd unes metshobuseid. Kuid praegu polnud tegemist unega.

Noorem vend Vähk sai seda aru kipitavast suurvarbast. Ta oli nimelt oma varba praeahju uksest vastu ära löönud.

Lauda poolt kostus kaks rasket mütsatust. Siis tihedat närvilist madinat, nagu trambitaks jalgu vastu maad. Ja jälle mütsud ja kohe seejärel tume prahvatus, mis ei saanud olla muud kui raske keha kukkumine.

Noorem vend Vähk haaras oma pika varrega taskulambi. Laudast polnud küll patareivalgust vaja, seal põlesid öö läbi elektrituled, kuid taskulambiga tundis noorem vend Vähk end kindlamini. See oli justkui relv, mida hädahoole poole suunata. Noorem vend Vähk pigistas lambi silinderja kere

Illustreerinud EDGAR VALTER

tugevamini pihku ja lükkas lauta viiva ukse lahti.

Esimesel hetkel ei näinud ta midagi iseäralikku. Osa lehmi oli pikali heitnud ja magas, osa mäletses seistes. Siis aga langes öövalvuri pilk Laugu latrisse ja ta taipas, kust kära oli tulnud. Lauk oli üleni vahus. Ta sapsud värisesid. Üle kaela ja rinna jooksid närvilised tõmbused. Metsik pilk silmades, pildus Lauk pead üles-alla. Ta nägi välja peaaegu sedamoodi nagu taltsutamata filmihobused.

«Lauk, Lauk, Lauk . . .» häälitsetes noorem vend Vähk ja sirutas käe välja. Lauk põrnitses kätt umbusklikult, kuid lubas sel siiski kaelale vajuda.

Pikkamööda hobune rahunes. Noorem vend Vähk tõmbas sõimest tuusti heinu ja hõõrus Laugu küljed kuivaks. Kõik on korras, kõik on hästi, rääkis ta ühtesoodu, ehkki sai aru, et valetab. Kõik ei olnud sugugi korras. Midagi oli täiesti korrast ära. Noorema venna silmade ette kerkis uuesti värisev vahutortidega kaetud hobune, ta lingukistud kõrvad ja kabjahoobist purunenud latrilaud. Kuidas pidi noorem vend Vähk seda seletama? Ta teadis ainult ühte seletust. Niisugust, mille peale ta kartis mõelda.

Sellel ööl noorem vend Vähk enam jalgu praeahju ei pannud. Selg sirgu, istus ta hommikuni valvel, püüdes pingsalt iga laudast kostuvat krõpsu. Ja kui Ruuta ema ja tädi Senni uksest sisse astusid, tundis noorem vend Vähk esimest korda rõõmu, et järgmisel ööl ei ole tal vanalauta asja.

Aga järgmisel ööl ei saanud noorem vend Vähk ka uuslaudas und. Ikka ja jälle meenus talle hobuse kaebehirnatus, trampimine, värisev, hirmust poolhullunud Lauk ja kabjahoopidest täkitud latrilauad. Kuidas käib vanema venna käsi! Kas tema öö möödub rahulikumalt?

Hommikul läks noorem vend Vähk vanalauta teadust saama. Vanem vend Vähk istus lüpsjatetoas, nagu hall. Ta pilk eksles nurgast nurka, suitsule tuld panev käsi ei suutnud tikku paigal pidada, alalõug kippus vägisi võdisema. Noorem vend Vähk mõistis, et ta kõige hullemad kahtlused on kinnitust leidnud.

«K-k-kas t-täna k-k-ka!» küsis noorem vend Vähk, tundes, kuidas külm tomp kurku tõuseb. «K-k-kas müm-müras ja tr-trampis! K-k-kas oli v-valges v-vahus!»

Vanem vend Vähk tõmbas keelega üle vabiseva alahuule. Sõnad ei pääsenud suust. Ta pidi leppima noogutamisega. Lauk oli tõesti vahus olnud. Lühike lehmaloog ei lasknud tal tagumistele jalgadele tõusta, kuid vastu latrilaudu oli ta kapjadega virutanud, hirnudes ise nii läbilõikavalt, et piimakarri rahutuks muutus ja ammuma hakkas.

«Jüri!» ohkas noorem vend Vähk.

«Jaa!» halises vanem vend Vähk.

«Hull asi!»

«Hull mis hull!» Ja siis sosistasid nad peaaegu korruga sõna, mis neil juuksed peas püsti tõstis:

«Luupainaja!»

(Järgneb)

Illustreerinud RAIVO JÄRVI

Äratuskell

Vene kirjanik
YASSILI BIRJUKOV

Õpetaja Jäneste vaatas õpilase hamster Unimütsi poole ja sõnas:

«Jäid jälle tervelt tund aega hiljaks.»

«Jäin,» nõustus Unimüts nukralt. «Magasin sisse.»

«Kas sul häbi ei ole?»

«On küll.»

«Tuleb äratuskell osta.»

«Äratuskell meil on,» teatas Unimüts.

«Keera siis kell üles, et ta sind hommikul ärataks.»

«Ma ju keeran,» venitas Unimüts.

«Ja heliseb?»

«Muidugi heliseb.»

«Miks sa siis üles ei tõuse?»

Unimüts hõõrus käpaga nina ja vastas:

«Aga ta heliseb siis, kui ma magan.»

Tõlkinud Meta Maksing

Joonistanud PRIIT PÄRN

Õhtune seiklus

TIITA TOOMET

Ema õmbles Kaurile riidelappi-dest uue teki. Kaur istub voodis ega taha magada.

Kassipojad roosa lapi peal ka veel ei maga, vaid mängivad lõngakeraga.

Õhe lapi peal istub karupoiss paadis, õng käes. Kauri huvitab, kas karu saab kala kätte.

Teise lapi peal mõrgab pruuni lakaga lõvi. Lõvi mõrgamine ei lase unel tulla.

Nurgalapile on mahtunud ainult pool vedurit ja pool suitsu. Teine pool vedurit ülejäänud suitsuga on teki teises otsas teise lapi peal. Kuidas rong niimoodi sõita saab! Kaas lappi on triibulised nagu plankaed. Kaur katsub plangu taha vaadata, aga midagi pole näha.

Teki keskel on rohe-kollane võililleväli. Muist võililli on juba ära õitsenud, seemned lendavad tuules laiali.

Võilillelapi lähedal on lapp värviliste suhkruherneestega. Kaur proovib keelega, ei ole magus.

Üks lapp on ruuduline nagu suurte vendade malelaud.

Punane lapp on just nagu suur tulekahju.

Sinine lapp on sinine meri.

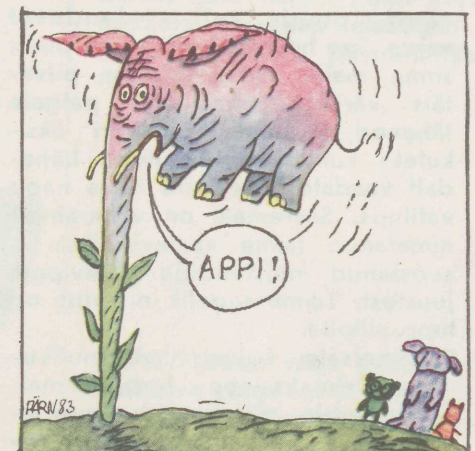
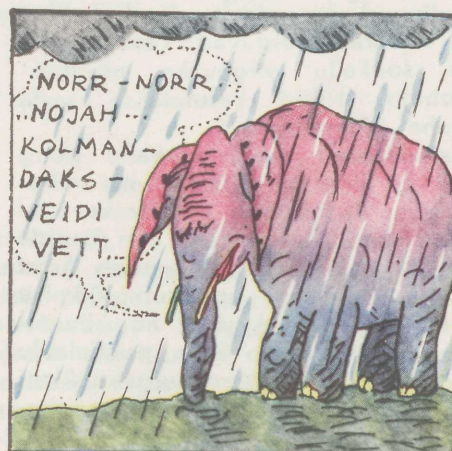
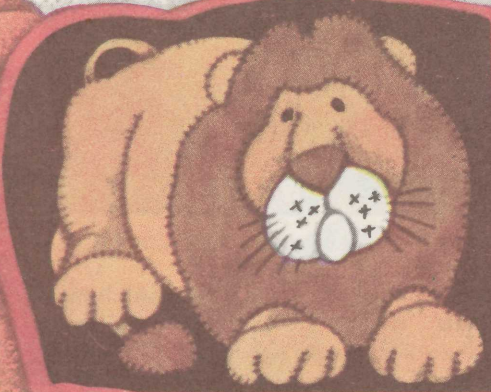
Kollane lapp on kuum liiv kuuma päikese all.

Valgel lapil kõrguvad valged hanged.

Valge lapp on õmmeldud lõviga lapi kõrvale. Hangedest õhkub külma ja lõvi hakkab lõdisema. Lõvi tahab kollasele liivale kuuma päikese kätte. Aga lõvi ja liivaranna vahel lainetab meri ning loomab tuli. Kuidas pääseb lõvi läbi mere ja tule! Kaur peab lõville appi minema. Kaur laenab karupojalt paadi. Karupoja paadis purjetab lõvi õnnelkult üle mere. Mere taga möllab tulekahju. Mis nüüd

tehal! Oleks rong terve, sõidaks rongiga, aga kas rong saakski sõita sellises kuumuses. Läheks tarvis lennukit või helikopterit, neid pole aga ühegi lapi peal. Lõvi turjakarvad kõrbevad juba, viimases hädas kisendab ta Kauri appi. Nutt kurgus, hüüab Kaur suurt venda Siimu appi. Siim tuleb ja riidleb Kauriga, et Kaur ei maga. Kaur nutab, lõvi mõrgab, tuli praksub ja pragiseb. Lärm on

väljakannatamatu. Lõpuks saab Siim siiski lõvi õnnetusest aru. Ta võtab võililledega lapilt ühe võililleseemne ja annab selle lõville. Võililleseemnest langevarjuga hõljub lõvi üle tulekahju ja maandub rõõmsalt kollasele liivale. Kaurgi rahuneb ja poeb teki alla. Varsti magavad nad mõlemad ega teagi, et kassipojad roosa lapi peal mängivad hommikuni lõngakeradega.

PÄRN 83

RABAMETS

Niisugust metsatüüpi, nagu näed pildil, kutsutakse rabametsaks. Selles on taimeliike vähe, kuid see-eest on need omapärased. Juunikuises rabametsas kõndides näed puude all valendavat vaipa. See helendab nii, nagu oleks sinna maha sadanud suur pilvetäis värsket lund. Kui paigale lähened, laguneb õitemeri üksikuteks kummalisteks õiteks. Lähedalt vaadates näeb õis välja nagu vatitups. Saaremaal on vanarahvas nimetanud taime «kalevitutiks» ja seostanud muistendiga Kalevipoja juustest. Taime tegelik nimetus on tupp-villpea.

Rabametsale kõige iseloomulikumaks taimeks on turbasammal. Turbasambla mätas näib koosnevast sadadest helerohelistest tähe-

kestest. Kui üks neist välja sikutada, näeme selle taga umbes käelabapikkust vart. Varre lõpp on pruun ja poolkõdunenud. Turbasambla taim elabki niimoodi: kasvatab tippu uue tähekese ja alumisest otsast kõduneb turbaks. Igal aastal kasvab turbakiht sambla-vaiba all juurde ühe millimeetri, inimese eluea jooksul seega vaevast seitse-kaheksa sentimeetrit. Kuid ega loodusel kiiret ole. Mitmekümne sentimeetri paksune turbakiht tekib aastasadadega. Sellisel niiskel turbasel pinnasel suudavad kasvada ainult vähesed taimed. Puud jäävad siin kängu ja kiratsevad. Esialgu, kui turbakiht õhuke on, peab kõige visam puu — mänd — siin veel vastu. Sookail annab rabametsale omase

lõhna. Lõhn on terav, kuidagi meelitav ja paneb pea kergelt pööritama. Taim kasvab põlvkõrguste puhmastena. Sookailu lehed on jäigad, kitsad ja allapoole rullunud servadega, õied valged ja kobarassehoiduvad. Vanasti peeti sookailu vägevaks, nõiduse- rohuks. Nüüd kasutatakse seda vahel kõharohuna.

Salapärased nagu sookailu hõng on ka lindude hääled, mis rabametsas kaiguvad. Varakevadel päikesetõusu eel võib siin kuulda imelikku heli. See sarnaneb kord kahe puupulga vastakuti löömise klõbinaga, kord jälle noa ihumise-ga. Nii laulab oma pulmalaulu isametsis — kalkunisuurune üleni must lind. Öösiti võib aga rabametsa poolt kostuda verd tarre-

tama panevaid huikaid. Nii häälitseb meie kõige suurem öökull — kassikakk. Kassikakk ja metsis võeti Eestis haruldaste lindudena looduskaitse alla. Kuid üldiselt on rabamets linnuvaene, sest toitu ja pesitsusvõimalusi leidub siin napilt.

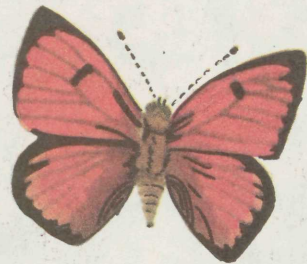
Rabamets sisendab tihtipeale põnevust või koguni kõhedust. Ehk põhjustab seda tunnet jalge all kahtlaselt vetruv mätlik turba-pinnas või sookailude uimastav hõng. Aga võib-olla hoopis see, et satud siia harva ja pole harjunud haistma, kuulma ja nägema seda, mida siit eest leiad. Kuid salapärasus, mida tajud, annabki rabametsale tema kordumatuse teiste metsade seas.

HENDRIK RELVE

Pildistanud HENDRIK RELVE

PÕUALIBLIKAT võib juuni keskpaigast juuli keskpaigani kohata metsateedel, aedades ja puisniitudel. Seal kasvavad rööviku toitdetaimed: pihlakad, õuna- ja pirnipuud. Lõunapoolsetel maadel teeb ta viljapuuaedadele tõsis kahju. Meil on põualiblikaid vähe ja seepärast neid kahjureiks ei peeta.

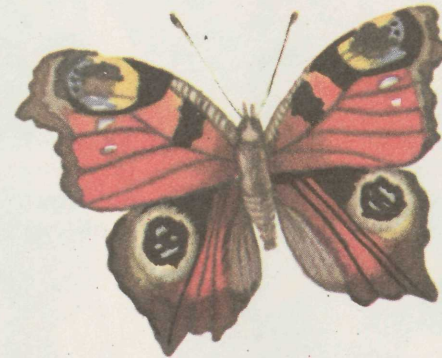

ADMIRAL, üks meie ilusamaid päevaliblikaid, on tuntud rändaja. Ta võib oma sünnikohast lennata tuhandete kilomeetrite taha, üle mägede ja merede. Eestis elavad admiralid kahe põlvkonnana: juunis ja juuli lõpust septembrini. Liblikad lendlevad elamute lähedal, lillepeenardel, ka kanarbikuväljadel.

15

SUUR-KAPSALIBLIKAS on kõigile tuntud aiakahjur. Ilusal suvel kohtame teda maist oktoobrini aedades ja põldudel. Üksikutel aastatel on suur-kapsaliblikat nähtud ka rändamas, eriti mere ääres. Röövikule maitseb kapsas, nagu nimestki aimata võib.

KOERLIBLIKAT kohtame Eestis igal pool. Ületalve elanud liblikat võime näha esimeste kevadiste kirjute päevaliblikatena päikese-
paistel juba märtsi lõpus. Lendu peletatuna tuleb ta peatselt samasse kohta tagasi, nagu koer kodu juurde. Vanarahvas räägib, et kui kevadel kohtad esimesena kirjut liblikat, tulevat sündmusterohke suvi.

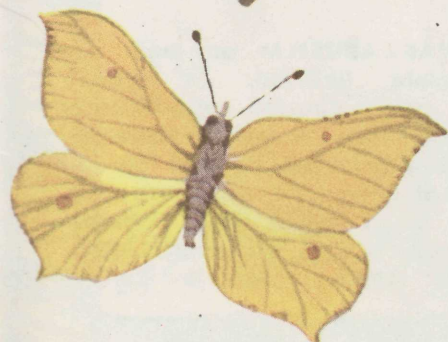
13

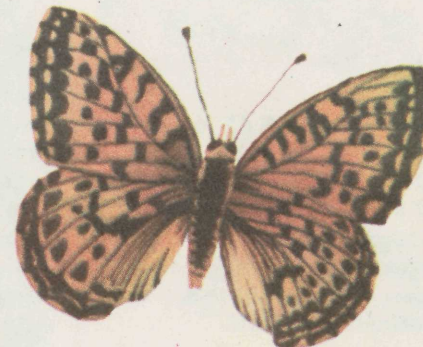
SINITIIBLASI leidub Eestis seitseteist liiki. Harilik taevastiib on nendest üks favalisemaid. Teda kohtame metsaservadel, niitudel ja teetammidel juuni algusest augusti keskpaigani.

SÖÖRSILMIK ei armasta eredat päikesevalgust. Metsa varjus lendleb ta juuni keskpaigast juuli lõpuni. Teda võib kohata kõikjal Eestis, kuid harva. Pildil kujutatud liblikale sarnaneb alaküljelt meie kõige tavalisem päevaliblikas — rohusilmik.

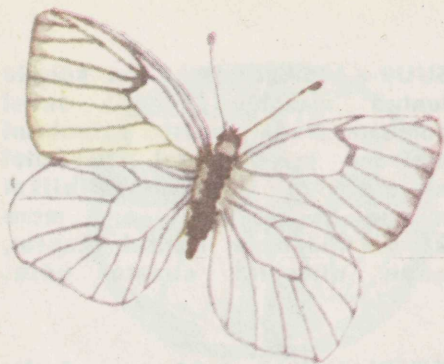
LEINALIBLIKAS armastab tihti vanadel mahlakaskedel ja õitsevatel pajudel maiustada. Ta on kohvipruun, helekollase või (pärast talvitumist) valkja laia servisevöödiga, mille ees on sinised tähnid. Eestis võib leinaliblikat igal pool kohata.

TÄPIKUID on väga palju. Nad on südasuve kõige tavalisemad liblikad lillerikastel niitudel. Eriti tihti võib neid kohata ohakaõitel.

11

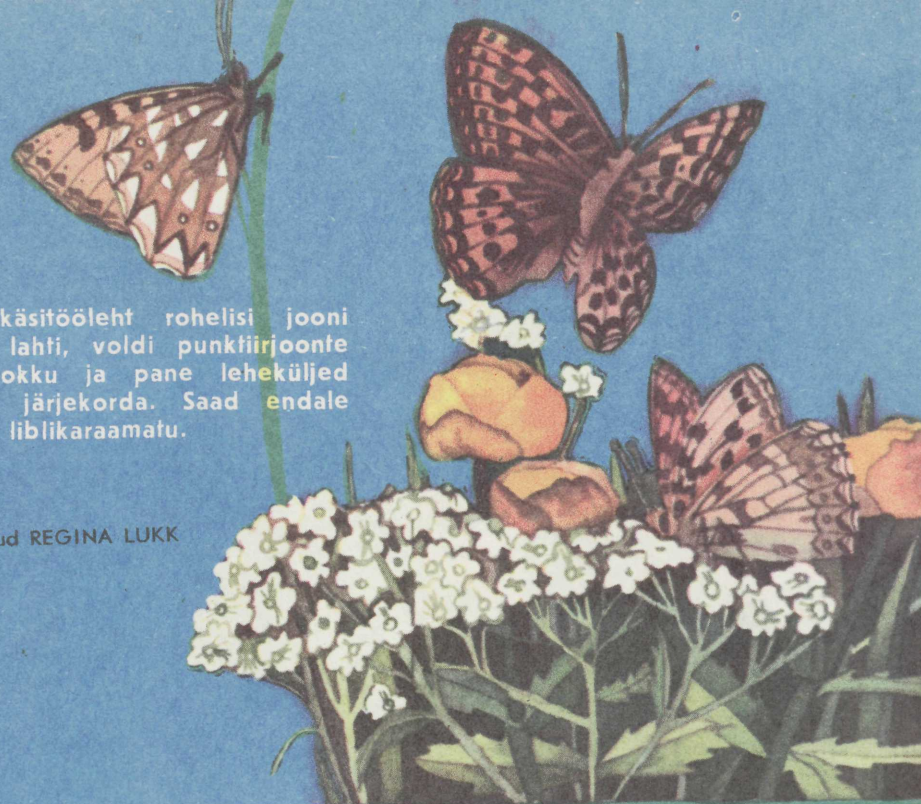
9

PÄÄSUSABA on meie kauneim päevaliblikas. Ta pärineb liigi- ja vormirohkest troopikaperekonnast. Pääsusaba võib kohata mai lõpust juuli keskpaigani, soojal ja kuival suvel veel ka augustis.

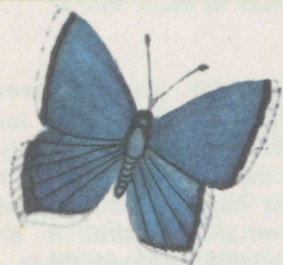

HARILIK KULPTIIB lendab juuli keskpaigast septembrini kuivadel nõlvadel, metsaservadel ja niitudel. Ta istub meeleldi palderjaniõitel, nõmmeliivateel või ohakatel.

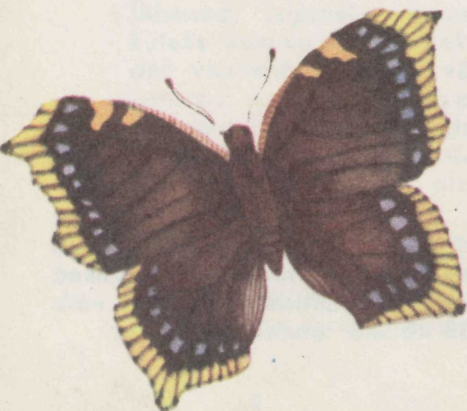

Lõika käsitööleht rohelisi jooni mööda lahti, voldi punktiirjoonte järgi kokku ja pane leheküljed õigesse järjekorda. Saad endale väikese liblikaraamatu.

Joonistanud REGINA LUKK

KÄRBTIIB on talvituv liblikas, keda kohtame juuni lõpust juulini elamute ümbruses, parkides ja metsaservadel. Liblika tiivad on saki- lised, üla- ja alaküljelt eri värvi. Kokkupandud tiibadega meenutab ta kuivanud puulehte.

LAPSULIBLIKAS on meie kevadine kollane liblikas. Nad talvituvad kuskil puupinus või põõningul. Kevadiste päikesepaisteliste ilmadega kohtame neid juuni keskpaigani. Selle liigi isased liblikad on sidrunkollased, emased aga valkjasrohelised.

KOIDULIBLIKAS lendab niitudel, metsaservadel ja luhtadel ringi mai keskpaigast juuni lõpuni. Oranžid laigud eestiibadel on vaid isastel liblikatel. Nende laikude järgi on liblikas ka oma nime saanud.

PÄEVAPAABUSILM on meie üks vanemaid liblikaid. Ta lendab ringi juuni algusest augusti keskpaigani. Talvel magab ta talveund. Värvilised laigud tiibadel on kui suured silmad. Kui päevapaabusilm tiivad laiali lööb, kohutab ta oma vaenlasi. Nii suurte silmadega looma peab ju kartma.

SÕDA KUI VENDA,
SEO KUI YARAST

1

KÄIB KÕIK
MAAILMA
LÄBI, ISE
SEISAB ÜHE
KOHA PEAL

2

ÕUES MÄENA
TOAS VEENA

3

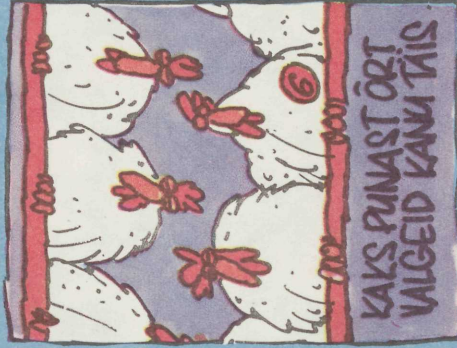
YANAMEES VAARIKUS,
KAHSS KUMMULI
PEAL

4

HALL HÄRS,
KAEV
SEJAS

5

KAKS PUNAST ÕRT
VALGEID KANU TÄIS

6

TÄDRUK
ÜHE
SILMAGA

7

PÕDER JOOKSEB ÜLE
PÕLLU, JALAD MAHA EI
PÜGITU

8

KIRJUTA MOISTATUSTE VASTUSED YASTAVALT NUMBRILE RUUDUSTIKKU.
PUNASTEST RUUTUDEST SAAD TEADA, MIDA ÜKS ELEVANT TEISELE ÜTLES.

Joonistanud HILLAR METS

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsioon Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 6 1983. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 101, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, V. Kotkas, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-496, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538, sekretär 681-400.

Laduda antud 29. 04. 1983. Trükkida antud 18. 05. 1983. Trükiarv 70 000. Offsetpaber nr. 1, 60×90 8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingivärvitoimiseid 8,0. MB-05614. Tellimise nr. 1625. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel TIJU ALLIKVEE joonistus
«Sõidame suvevaheajale».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Советского Пioneерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Тираграфия Издательства ЦК КП Эстонии. Tallinn, 200090. Периодический адрес: Республика ЭССР, Tallinn, 200101. Выпуск январь, 67-а. Цена 20 коп. Объём 2 печ. листа. Иллюстр. Ларж 75 000. Заказ 1625.

SILVI LIIVA pildi «Suvi tuleb» juurde kirjutas luuletuse ANDRES JAAKSOO

Kevad läheb, suvi tuleb

Vallatust valevast kevadest
jäänud on heledad ööd vaid.

Rohetav suvi on rahul, sest
ammugi tehtud kõik tööd said.

Ometi inimlaps muretseb,
vaatab, mis ilma peal sünnib.

Tema ju külvanud külvid ja
kündnud kõik maapealsed künnid.

Tema teab: päike ka kõrvetab,
võtta võib kõrsunud viljad,
vihm aga mõnikord uputab
põllud, kuid . . . siis on ju hilja . . .

Sestap ta pingsalt ja hoolega
niikaua ootabki valvel,
kuni kõik kõrred on korjatud,
terad kui saadud on salve.

Inimlaps nõnda on loodud ju:
kuni ta elab, kuni ei sure,
mulla ja Maa pärasf pidevalt
peab tema olema mures . . .

